

Dolgoročno bo vrednost zlata rastla

Plemenite kovine Ker bo razdolževanje razvitih držav težavno in nepredvidljivo, zlato ohranja vlogo zaščite premoženja

Zlato je bilo na vrhuncu leta 2011 vredno 1889,70 dolarja za unčo, po letošnjih hudih padcih pa se njegova cena giblje še okoli 1350 dolarjev za unčo. Preverili smo, kateri so bili vzroki za tolikšen padec in kakšno vlogo bo imelo zlato po mnenju analitikov v bližnji in daljni prihodnosti.

ANDREJ MOTL

Po mnenju Blaža Zupančiča iz Ilirike DZU je padec pretežno sprožil strah vlagateljev, da bi sčasoma po zgledu Cipra tudi druge države v težavah morale prodati svoje zlate rezerve. Med glavnimi razlogi zanj postavlja v ospredje izboljšanje ekonomskih kazalnikov v Evropski uniji, umik večjih vlagateljev, ki v zlato vlagajo prek izvedenih finančnih instrumentov in skladov ETF, ter zaskrbljenost zaradi uvedbe 15-odstotnega davka na uvoz zlata v pomembni uvoznici Indiji.

Na 7. slovenskem kongresu plemenitih kovin in surovin v organizaciji družbe Elementum je analitik Ronald Stoeffler kot enega izmed glavnih dejavnikov za padec izpostavil pričanje vlagateljev, da bodo centralne banke lahko rešile krizo v zadolženih državah in stabilizirale gospodarstvo. Sam se s to oceno ne strinja, pri tem pa poudarja nadaljevanje političnih tveganj v evroobmočju, zelo šibko gospodarsko rast in dejstvo, da centralne banke nadaljujejo tiskanje denarja.

Vrednosti zlata so bile po njegovih besedah zgodovinsko močno povezane z negativnimi realnimi obrestnimi merami, pri katerih inflacija presega višine nominalnih obrestnih mer. Po njegovih besedah je strm padec vrednosti zlata v osemdesetih letih sprožil prav zvišanje obrestnih mer, ki pa si ga centralne banke v sedanjih razmerah, ko tudi prevladujejo negativne realne obrestne mere, ne morejo privoščiti. Takšen ukrep bi namreč lahko zelo škodil gospodarski rasti in hkrati povzročil zahtevane donosnosti na državne obveznice.

Stoeffler meni, da bi se brez ukrepov centralnih bank s tiskanjem denarja države že soočale z

Visoka cena zlata spodbuja tudi rudarjenje. Zlatokopa, ki čakata na tehtanje surovega zlata pred odkupom, iščeta svojo srečo v kraju Al-Fahir v pokrajini Darfur v Sudanu. FOTO REUTERS

deflacijo. Prej ali slej po njegovem mnenju tega ravnotežja ne bodo več mogle ohranjati. V takšni situaciji pričakuje precejšen porast inflacije, saj je deflacija iz političnega vidika še manj sprejemljiva. Zaradi tovrstnih tveganj ostaja zlato po njegovi oceni preprosto, učinkovito in zanesljiv način zaščite proti sistemskim tveganjem.

Peter Slapšak iz Elementuma je na kongresu opozoril, da je padec vrednosti zlata v višini 28 odstotkov še vedno občutno manjši od 44-odstotnega padca med bikovskim trendom v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Kot dober

kazalnik za prihodnost zlata je navedel, da ga prodajajo zahodne države, ki so v krizi, vzhodne države, kot sta Kitajska in Indija, pa na drugi strani po tej kovini še naprej veliko povprašujejo. Tudi nenaavadno razmerje med padajočimi cenami na eni strani in vse večjim povpraševanjem na drugi po njegovem mnenju na trgu ne more trajati večno.

Na vrednost zlata vplivajo tudi psihološki dejavniki

Na drugi strani Sašo Stanovnik iz Alte padec vrednosti zlata pripisuje prehriti predhodni rasti zaradi pričakovanja katastrofalnega razpeta

dogodkov v svetu in posledičnega napihovanja balona. »Ko se neko finančno sredstvo vsepovsod prodaja kot zanesljiva naložba, se zgodba skoraj vedno slabo konča. In to se je še enkrat pokazalo pri zlatu in srebrju,« poudarja analitik. Zaradi vse večje prisotnosti skladov ETF in malih vlagateljev na trgu zlata prav evforija in strah po njegovem mnenju pridobivata čedalje večji pomen.

Pri ocenjevanju zlata kot naložbe po njegovih besedah ne bi smeli pozabiti, da to samo po sebi imetniku ne omogoča nobenih denarnih tokov, temveč ima zaradi

potrebe po skladiščenju ta z njim celo stroške. Pravi, da je posledično tudi zato težko določiti njegovo notranjo vrednost in prihodnje trende.

Proti rasti zlata po njegovem mnenju delujejo nizka inflacijska pričakovanja, za njo pa še naprej oholapne monetarne politike držav in zniževanje vrednosti dolarja. Tudi on ocenjuje, da centralne banke še nimajo prave strategije za razdolževanje držav, v vsakem primeru pa bo prava izhodna strategija kompleksna in težavna, njeni rezultati pa nepredvidljivi. Zlato še naprej ocenjuje kot zanimivo

dolgoročno naložbo, a predvsem v obliki dodatka za zmanjševanje tveganja naložbenega portfelja.

Kratkoročno se bo vrednost zlata po Stanovnikovem mnenju gibala med 1250 do 1350 dolarjev za unčo. Vlagatelji bi po njegovem mnenju morali biti pozorni na mejo 1250 dolarjev, saj bi se pri nižjih vrednostih lahko panično odzvali mali vlagatelji. Stoeffler meni, da bo ob koncu dolgoročnega bikovskega trenda rasti zlato vredno vsaj 2300 dolarjev za unčo. To je sicer prvič napovedal že leta 2006, ko je vreden te kovine znašala zgolj 500 evrov za unčo.

Vse o banki jasno in na enem mestu

Novost Spletna stran za finančno opismenjevanje

Finančna pismenost potrošnikov je čedalje pomembnejša, saj se na trgu nenehno povečuje izbira in hkrati tudi zahtevnost ponujenih finančnih storitev, bolj zapletene pa postajajo tudi finančne potrebe posameznikov. Vendar raziskave kažejo, da je finančna pismenost v Sloveniji na precej nizki ravni.

»Potrošniki na splošno slabo razumejo finančne zadeve in osnovne ekonomije, s tem pa povečujejo stopnjo osebnega finančnega tveganja, ne prepoznajo priložnosti, ki se jim ponujajo, ter se pri izbiri finančnih storitev odločajo predvsem na podlagi informacij, ki jim jih dajo bančniki,« ugotovljajo v Združenju bank Slovenije (ZBS). Vendar, ko potrošnik pride na banko, mu uslužbenec v kratkem času hoče predstaviti čim več produktov in njihovih prednosti, nihče pa ne ve, koliko je potrošnik razumel.

To je vodilo ZBS pri oblikovanju brošure in spletne strani *Vse o banki*, ki jo na svetovnem spletu najdete od 31. novembra, svetovnega dneva varčevanja. Potrošniki na enem mestu in v preprostem jeziku lahko najdejo odgovore v povezavi z bančnim poslovanjem. Zavihki na spletni strani so razdeljeni po segmentih prebivalstva, na primer otroci, zaposleni, kmetovalci, upokojenci. K posamezni skupini so pripeta pojasnila in navesti glede na to, kaj neko skupino najverjetneje zanima. Pri zaposlenih so to na primer varčevanje in naložbe, nakup in prenova nepremičnine, poroka, kraja in zloraba bančne kartice, rojstvo itn. Posebej so po abecednem redu s preprostimi besedami pojasnjeni tudi bančni pojmi, v posebnem zavihku pa je zbrana zakonodaja, ki se nanaša na bančništvo. Direktor ZBS France Arhar je ob predstavitvi projekta dejal, da sta spletna stran in priložnik *Vse o banki* lahko dodatna opora pri sprejemanju odločitev pri poslovanju z bankami, vendar se mora na koncu vsak potrošnik sam odločiti, kaj je zanj najbolj primerno. Vedeti moramo, da kar je najbolje za sosedo, ni nujno tudi zame. **M. B.**

Umetnine so lahko smiselna dopolnitev portfelja naložb

Naložbe Cene umetnin rastejo podobno kot cene delnic

V zadnjih letih je postalo jasno, da se ne glede na njihovo domnevno varnost vlagatelji ne morejo povsem zanesti na nobeno naložbo. Zato postaja čedalje pomembnejša ustreznost razpršitev sredstev. Zlasti v tujini se pri iskanju naložbenih možnosti vlagatelji pogosto ozrejo tudi na trg umetnin.

ANDREJ MOTL

Po mnenju osebnega finančnega svetovalca Mitja Vezoviška iz Ilirike je naložba v umetnine za vlagatelje lahko smiselna, če skupna vrednost njihovega portfelja znaša vsaj 100.000 evrov. Pri razporeditvi sredstev se je po njegovem mnenju smiselno gledovati po starem židovskem pravilu in tretjino sredstev naložiti v nepremičnine, tretjino v vrednostne papirje, tretjino pa skupaj v materiale in surovine ter v umetniške in druge zbirke.

Zgodovinsko rast vrednosti umetnin po Vezoviških besedah dobro ponazarja indeks Mei Moses World All Art Index, ki predstavlja tržne vrednosti umetnin, prodanih na dražbah. Ta se z do desetodstotno povprečno letno rastjo v zadnjih petdesetih letih lahko primerja z delniškim indeksom S&P 500. Pravi pa, da se naložbe v umetnine od

delnic pomembno ločijo po manjši volatilnosti. Kot eno osrednjih prednosti umetnin poudarja tudi nizko stopnjo njihove povezanosti z gibanjem vrednosti drugih vrst naložb.

Ena največjih slabosti umetnin pa je nizka likvidnost. Vezovišek pravi, da umetniških del praviloma ne moremo prodati čez noč, sploh če želimo ohraniti dobro ceno. Pri nakupu del neodkritih talentov bi se morali zavedati, da je to dolgoročno naložba, ki je morebiti ne bomo mogli hitro prodati niti po diskontni ceni. Poudarja pa, da se kupci za vrhunske umetnine in dela avtorjev v vzponu praviloma najdejo.

Vlagajo predvsem podjetja

Na slovenskem trgu se po besedah Armeta Brejca iz Galerije Equrna za nakup umetnin odločata predvsem dve skupini zbirateljev. V prvo uvršča ljubitelje likovne umetnosti, katerih motiv je predvsem zbirateljski, v drugo pa večje finančne institucije, farmacevtska in gradbena podjetja, ki se zanimajo predvsem za umetnine višjih vrednosti in jih vidijo kot dolgoročno naložbo.

Brejč vlagateljem svetuje, naj pri izbiri naložb poiščejo pomoč zaupanja vrednega galerista. Ta jih lahko ustrezno zaščiti pred nakupom ponaredkov in svetuje glede kakovosti. Pravi, da lahko s pomočjo pravega svetovalca posameznik že z minimalnimi sredstvi kupi dela mladih,

perspektivnih umetnikov in si tako dolgoročno ustvari velik finančni kapital. Premožnejšim vlagateljem pa lahko galerist svetuje pri nakupu remek del, katerih vrednost se bo povečevala razmeroma hitro.

Boštjan Pirč iz Galerije 22 vlagateljem in zbirateljem v sedanjih razmerah svetuje nakup cenovno pogosto zelo dostopnih grafik ljubljanske grafične šole, del postimpresionistov, slovenskih ekspresionistov, kakovostna kiparska dela in dela umetnikov, ki so si že ustvarili ime tudi v evropskem merilu. Nakup umetniških del obetavnih avtorjev pa svetuje pogumnejšim poznavalcem trga in vlagateljem, ki zaupajo v mnenje določenega poznavalca.

Kriza je v zadnjih letih pustila močan pečat tudi na trgu umetnin. Pirč pravi, da je zaradi nje pri nas počil nekoliko napihnjen balon impresionističnih del, upravičeno pa so se znižale tudi cene povprečnih in začetniških umetnin. Prav slabe razmere na trgu pa so za vlagatelje po njegovem mnenju lahko dobra nakupna priložnost.

Podobno meni tudi Brejč: »Zaradi krize cene sodobnim umetninam padejo, kar pa v resnici ne odraža ali znižuje njihove vrednosti. Vrhunskim umetninam vrednost z vsakim letom avtomatično raste.« Ob izboljšanju gospodarskih razmer in normalizaciji trga pričakuje tudi do dvakratno povišanje cen umetnin.

Edina stvar, na katero se poslovnež res lahko zanese.

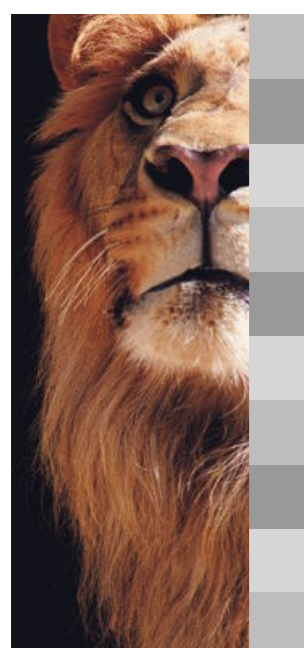
FORD MONDEO Trend s poslovnim paketom že za 19.850 €.

Pri Fordu se zavedamo, da danes štejejo le stvari, na katere se lahko zanese. Zato smo pripravili posebno ponudbo: Mondeo Trend s poslovnim paketom, ki vključuje tempomat, tipala za pomoč pri parkiranju, Sony radio CD/MP3, bluetooth paket, platišča iz lahke zlitine, ... Odlikujeta ga **prostornost in izjemno udobje**, zato boste tudi na daljših poslovnih poteh prihranili svoje moči za uspešen zastanek. Sklenite dober posel in se odpeljite novim uspehom naproti.

ford.si

Poraba goriva: 4,7-7,7 l/100 km. Emisije CO₂: 125-179 g/km.
Cena ne vključuje stroškov transporta. Za pravne osebe veljajo dodatne ugodnosti.
Slika je simbolična. Summit motors Ljubljana, Flašmanova 3, 1000 Ljubljana.

Ford
Go Further

Pohitite! Do konca letošnjega leta brez vseh vstopnih provizij za vsa vplačila v podsklade ILIRIKA Krovnega sklada!

ILIRIKA VZAJEMNI SKLADI

Akcija velja za vsa enkratna vplačila, ki bodo prispela na račune skladov v upravljanju ILIRIKE DZU, d.o.o., Ljubljana od 14. oktobra 2013 do vključno 31. decembra 2013.

Prospekt in dokumenti s ključnimi podatki za vlagatelje so vlagateljem brezplačno na voljo na sedežu družbe ILIRIKA DZU, d.o.o., Ljubljana na Slovenski cesti 54a, na spletni strani www.ilirika-dzu.si in na vseh vpisnih mestih.

ILIRIKA
Zaupanje, ki bogati